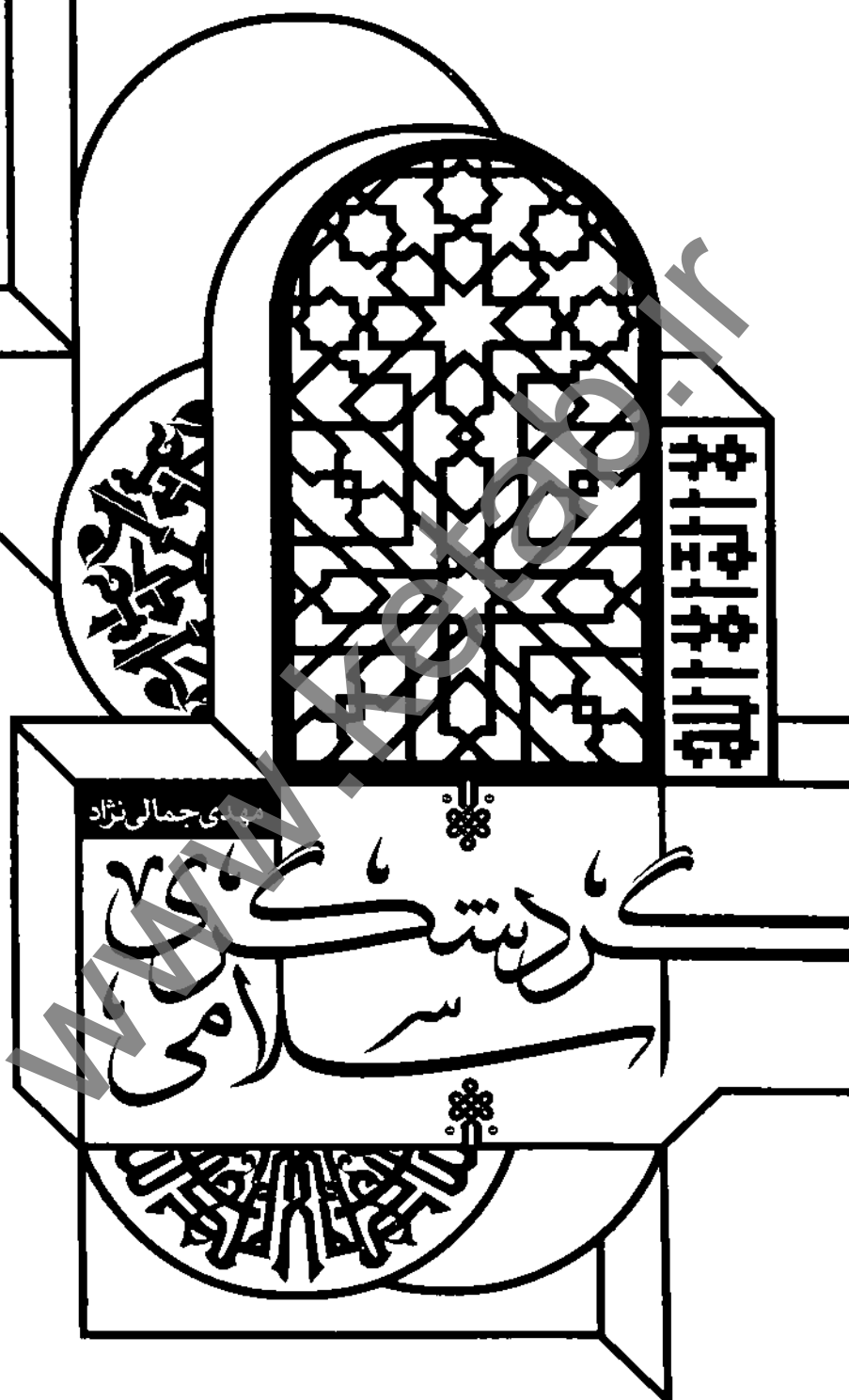

سرشناسه:	جمالی نژاد، مهدی، ۱۳۳۸ -
عنوان و نام پدیدآور:	گردشگری اسلامی / مهدی جمالی نژاد.
مشخصات نشر:	اصفهان: لهما، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری:	۲۲۴ ص.: مصور، جدول، نمودار؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک:	۲-۱۹-۶۰۷۷-۶۰۰-۶۰۰-۱۷۸-۸۵۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
یادداشت:	کتابنامه: ص. [۲۰۱] - ۲۱۰.
یادداشت:	نمابه.
موضوع:	گردشگری -- ایران
موضوع:	گردشگری -- کشورهای اسلامی
موضوع:	زیارت
موضوع:	گردشگری -- جنبه های مذهبی -- اسلام
موضوع:	زیارتگاه های اسلامی
رده بندی کنگره:	DSR۲۷۰۸۰۴ ۱۳۹۱
رده بندی دیویی:	۹۵۵/۰۰۴۲
شماره کتابشناسی ملی:	۲۸۱۵۰۶۷

مکتبہ شریعی اسلامی
مکتبہ شریعی اسلامی
تقریرات: ۱۳۰۰
تقریرات: ۱۳۰۰
www.mashreecan.com
مکتبہ شریعی و اسلامی، مکتبہ شریعی و اسلامی
مکتبہ شریعی و اسلامی، مکتبہ شریعی و اسلامی
۱۳۰۰ - ۱۳۰۰ - ۱۳۰۰
۱۳۰۰ - ۱۳۰۰ - ۱۳۰۰
۱۳۰۰ - ۱۳۰۰ - ۱۳۰۰

www.ketab.ir

فهرست مطالب

۱۷	 پیشگفتار
۲۱	 مقدمه
۲۵	 فصل اول: مفاهیم و کلیات
۲۷	 گردشگری
۳۰	 گردشگر
۳۱	 توسعه پایدار
۳۲	 توسعه پایدار گردشگری
۳۷	 سازمان
۳۸	 فرهنگ
۳۸	 گردشگری فرهنگی
۳۹	 گردشگری علمی
۴۰	 فناوری اطلاعات
۴۲	 گردشگری مجازی
۴۵	 گردشگری جایگزین
۴۷	 گردشگری مذهبی
۵۰	 گردشگری اسلامی

۵۲	 زیارت
۵۴	 تبادل فرهنگی
۵۴	 همگرایی
۵۵	 وحدت اسلامی
۵۷	 فصل دوم: گردشگری فرهنگی
۵۹	 گردشگری فرهنگی
۶۲	 تعامل گردشگری فرهنگی و توسعه پایدار گردشگری
۶۳	 گردشگری فرهنگی و اهداف توسعه‌ای ایران
۶۹	 نقش همکاری منطقه‌ای در توسعه گردشگری فرهنگی در ایران
۷۱	 فصل سوم: گردشگری و مذهب
۷۴	 جایگاه زیارت در گردشگری
۷۴	 تاریخچه گردشگری مذهبی
۷۴	 ۱. عهد باستان
۷۵	 ۲. قرون وسطی
۷۶	 ۳. رنسانس
۷۶	 ۴. انقلاب صنعتی
۷۶	 ۵. جهانگردی نوین
۷۶	 گردشگری مذهبی در ایران و سایر کشورها
۷۹	 انواع گردشگری مذهبی
۷۹	 ۱. از نظر طول مدت اقامت
۷۹	 ۲. از نظر انگیزه‌ها و اهداف سفر
۸۰	 ۳. از نظر میزان سازمان یافته بودن سفر
۸۰	 اقسام گردشگری مذهبی
۸۰	 ۱. گردشگری زیارتی

۸۱	۲. گردشگری حلال
۸۲	۳. گردشگری مسیحی
۸۲	۴. گردشگری جنگ
۸۲	۵. گردشگری سیاه
۸۳	۶. گردشگری معنوی
۸۳	۷. گردشگری درمانی
۸۳	۸. گردشگری اخلاق و نوآورد
۸۴	ویژگی های گردشگری مذهبی
۸۵	اهمیت گردشگری مذهبی
۸۶	عوامل جذب گردشگران مذهبی
۸۷	۱. اطلاع رسانی و تبلیغات
۸۷	۲. هماهنگی میان سازمان های مربوطه
۸۷	۳. مناسب بودن راه های ارتباطی
۸۷	۴. شناخت انگیزه و اعتقادات گردشگر
۸۸	۵. منابع اینترنتی
۸۸	۶. ارائه اطلاعات دقیق
۸۹	۷. تحقیقات گردشگری
۸۹	۸. تأمین امنیت گردشگران
۸۹	۹. مناسب بودن مکان و موقعیت
۸۹	۱۰. گسترش فضاها و ایجاد امکانات جانبی
۹۰	عوامل ایستایی گردشگری مذهبی
۹۰	۱. ضعف مدیریت تخصصی
۹۰	۲. نبود ساختار شبکه ارتباطی
۹۰	۳. ضعف حمایت تخصصی
۹۱	نقش مؤسسات خصوصی در گردشگری مذهبی

۹۲	گردشگری مذهبی و اقتصاد.....
۹۲	مکان‌های مذهبی.....
۹۲	۱. مکان‌های زیارتی.....
۹۲	۲. مکان‌های جذاب.....
۹۳	۳. جشنواره‌های مذهبی.....
۹۴	آثار گردشگری مذهبی.....
۹۵	جایگاه گردشگری مذهبی و زیارتی نزد شیعیان.....
۹۸	زیارتگاه‌ها و اماکن مقدسه در ایران.....
۹۸	۱. حرم امام رضا(ع).....
۱۰۱	۲. حرم حضرت معصومه(س).....
۱۰۱	۳. مسجد مقدس جمکران.....
۱۰۲	۴. حرم احمد بن موسی(ع).....
۱۰۲	۵. پیامبران مدفون در ایران.....
۱۰۳	۶. حرم مطهر امام خمینی(ره).....
۱۰۳	توسعه گردشگری زیارتی.....
۱۰۴	معرفی مکان‌های محبوب زیارتی دنیا.....
۱۰۴	۱. مکه مکرمه.....
۱۰۵	۲. مدینه منوره.....
۱۰۵	۳. نجف اشرف.....
۱۰۶	۴. کربلای معلی.....
۱۰۷	۵. مشهد مقدس.....
۱۱۰	۶. شهر مقدس قم.....
۱۱۱	۷. بیت المقدس.....
۱۱۱	۸. کلیسای باسیلیکا در سن پترزدم ایتالیا.....
۱۱۲	۹. کلیسا و زیارتگاه پادره پيو در سن جیووانی روتوندو ایتالیا.....

۱۰. کلیسای در لورد فرانسه ۱۱۲
۱۱. کلیسای باسیلیکای سنت فرانسیس در آسیی ایتالیا ۱۱۲
۱۲. کلیسای بزرگ نوتردام در پاریس فرانسه ۱۱۲
۱۳. کلیسای آپارسیدا در برزیل ۱۱۲
۱۴. کلیسای کلن آلمان ۱۱۲
۱۵. معبد سن سوجی ژاپن ۱۱۳
۱۶. اماکن مقدس در رشته کوه‌های کی ژاپن ۱۱۳
۱۷. مرکز زیارتی ساباریمالا در استان کرالا هند ۱۱۳

فصل چهارم: گردشگری اسلامی ۱۱۵

- اسلام و گردشگری ۱۱۷
- اهمیت و ضرورت گردشگری اسلامی ۱۱۸
- آداب سفر در اسلام ۱۲۲
- گردشگری در آینه آیات و روایات ۱۲۴
۱. جایگاه گردشگری در قرآن ۱۲۵
۲. احادیث اسلامی درباره گردشگری ۱۳۲
- نقش جهانگردان مسلمان ۱۳۴
- گردشگری وقایع مکانی ۱۳۸
- بازدید از قبور مطهر ۱۳۹
- گردشگری اسلامی عامل پیوند منطقه‌ای ۱۴۱
- ابعاد گردشگری اسلامی ۱۴۴
- راهکارهای توسعه گردشگری اسلامی ۱۴۸
۱. توسعه اطلاع رسانی و تبلیغات ۱۴۸
۲. برنامه‌ریزی مطابق با مقررات اسلامی ۱۴۸
- شهر اسلامی نمونه کامل جذابیت گردشگری ۱۴۹
- جذابیت مساجد در گردشگری اسلامی ۱۵۶

کاربرد فناوری اطلاعات و گردشگری مجازی در توسعه گردشگری اسلامی ..	۱۵۷
نقش فناوری اطلاعات در برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری اسلامی.....	۱۵۸
نقش سامانه اطلاعات جغرافیایی در برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری اسلامی.	۱۶۰
خصوصیات گردشگری مجازی	۱۶۲
دیرساخت‌های گردشگری مجازی	۱۶۳
مزایا و معایب گردشگری مجازی	۱۶۵
فصل پنجم: صنعت گردشگری در کشورهای اسلامی	۱۶۷
گردشگری در کشورهای اسلامی	۱۶۹
رشد صنعت گردشگری در کشورهای اسلامی	۱۷۱
عوامل عقب ماندگی گردشگری در کشورهای اسلامی	۱۷۴
۱. عدم امنیت منطقه‌ای	۱۷۴
۲. عدم امنیت داخلی	۱۷۴
۳. القای تفاوت جنسیتی	۱۷۵
نمونه‌ای موفق از کشورهای اسلامی در گردشگری	۱۷۵
گردشگری در کشورهای گروه ۸- D	۱۷۷
امکانات و محدودیت‌های گردشگری در کشورهای اسلامی	۱۷۸
۱. امکانات توسعه گردشگری	۱۷۸
۲. محدودیت‌های توسعه گردشگری	۱۷۸
سازمان‌های مرتبط با برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری	۱۷۹
۱. سازمان‌های بین‌المللی گردشگری	۱۷۹
۲. سازمان‌های ملی گردشگری	۱۸۰
۳. سازمان‌های منطقه‌ای گردشگری	۱۸۱
۴. سازمان‌های محلی گردشگری	۱۸۲
سازمان همکاری اسلامی و گردشگری اسلامی	۱۸۲
توزیع جغرافیایی صنعت گردشگری در کشورهای عضو	۱۸۵

نقش دولت‌ها در برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری اسلامی	۱۹۱
تأثیر همکاری کشورهای اسلامی بر گردشگری	۱۹۱
تأثیر گردشگری بر همگرایی کشورهای اسلامی	۱۹۳
گردشگری و وحدت اسلامی	۱۹۶
منابع	۱۹۹
نمایه	۲۱۲

امروزه دین و فرهنگ به صورت عوامل مؤثری درآمده‌اند که می‌توانند تنش‌ها و تعارض‌های بین‌المللی را کاهش دهند. این امر بارها به اثبات رسیده است که هرگاه فرهنگ و ارزش‌های ملتی نادیده نگاشته شود، نتایجی غم‌انگیز به بار خواهد آمد. گردشگری و به خصوص گردشگری اسلامی موجب می‌شود که افراد مناطق مختلف جهان و به ویژه کشورهای اسلامی یکدیگر را ملاقات نمایند، با یکدیگر تماس برقرار کرده و بتوانند به کشف دنیاهای جدیدی بپردازند و این همه از ویژگی‌های منحصر به فرد گردشگری است که سبب همگرایی بیشتر بین ملت‌ها می‌شود. به این ترتیب مابین جوامع و فرهنگ‌ها دارای هویت شده و به عنوان گروه‌های انتزاعی و تجربیدی در صحنه حیات باقی نمی‌مانند.

تبدیل شدن صنعت گردشگری به عامل مؤثر در تعامل فرهنگ‌ها، گفت‌وگوی تمدن‌ها و برقراری انس و الفت بین ملت‌ها، لزوم شناخت و توجه به بخش‌های پراهمیت این صنعت به ویژه گردشگری اسلامی را ضروری می‌سازد. در کشورهای اسلامی نیاز به این نوع گردشگری به شدت احساس می‌شود، زیرا بسیاری از مسلمانان علاقه دارند به مناطقی سفر کنند که علاوه بر جنبه‌های سیاحتی، فرهنگ و ارزش‌های اسلامی نیز بر آن‌ها حاکم بوده، رعایت این ارزش‌ها و آداب اسلامی از جمله سهولت در انجام فرایض دینی، وجود غذاهای حلال و احساس امنیت و خاطری آسوده برای آنان فراهم بوده و هیچ‌گونه مانع و تحدیدی برای ایشان به وجود نیاید. بسیاری از کشورهای اسلامی علاقه‌مند به جذب گردشگران فرهنگی هستند. گردشگر فرهنگی، گردشگری است که در هنگام عزیمت به کشورهای اسلامی، علاوه بر علاقه به آشنایی با فرهنگ و تاریخ آن کشور، به مذهب و مناسبات فرهنگی آن جامعه نیز احترام می‌گذارد. جهان اسلام از قدیم الایام خود، گفتمانی از یک گردشگری داخلی داشته و آن زیارت است. با این وجود، امروزه گردشگری اسلامی با همه اجزا و گونه‌های مختلف آن،

امروزه اهمیت گردشگری به حدی است که از آن به عنوان یکی از صنایع مهم جهان یاد می‌شود. به دلیل گسترش فناوری ارتباطات، بهبود قوانین کار و افزایش امنیت، گردشگری به عنوان چهارمین بخش از مالیت‌های انسان بعد از کشاورزی، صنعت و خدمات به حساب می‌آید و تأثیر آن بر اقتصاد کشورها به اندازه‌ای است که صرف نظر نمودن از مزایای بی‌شمار آن، کاری غیرمعقول به نظر می‌رسد. همچنین گردشگری به عنوان یک صنعت، نقش مهمی در انتقال فرهنگ و تجارب و ارتباط میان جوامع ایفا می‌کند و نیز سبب ایجاد آثار مثبت مننوی، تربیتی و تکامل روحی و رهایی از چنگال برخی از بیماری‌های روانی مانند اضطراب و افسردگی می‌گردد.

از مباحث اساسی در دنیای امروز بحث گردشگری دینی و فواید آن در جهان اسلام است. از آن‌جا که دین اسلام یک نظام جامع و مشتمل بر برنامه هدایت انسان‌ها در همه ابعاد است، در این موضوع نیز آموزه‌های ویژه‌ای دارد و در رهنمودهای حیات‌بخش معصومین (ع) مسأله گردش در زمین با بیان‌های گوناگون مورد تأکید قرار گرفته است. اساساً قرآن کریم در تربیت انسان‌ها، به مسائل عینی و حسی که آثار آن ملموس و محسوس است، اهمیت خاصی می‌دهد و از همین رو به مسلمانان دستور می‌دهد که از محیط محدود زندگی خود در آیند و به سیر و گردش در این جهان پهناور بپردازند و از این رهگذر اندوخته‌های پرازشی از آگاهی، بصیرت و عبرت فراهم آورند. بنابراین، رویکرد قرآن کریم به گردش در زمین و نگرش به تحولات آن، روشی فقیهانه و مدبرانه است و از همین رو، گردشگری مذهبی، از جهت مؤلفه‌ها و اهداف، با انواعی از گردشگری که تنها جنبه تفریح و پرکردن اوقات فراغت دارد، متفاوت است. گردشگری دینی، تحت تأثیر ضوابط و قوانین شرعی خاص خود در تمامی ادیان به خصوص دین اسلام بوده و همین قوانین و ضوابط

شرعی، نقش اساسی در شکل‌گیری شیوه گردشگری در هر یک از ادیان را ایفا نموده است. در اسلام برای گردشگری دینی، وظایف و مسائل اخلاقی ویژه‌ای معین شده که در قالب «آداب سفر» تبلور یافته است. این وظایف و شرایط افزون بر جنبه فردی به کارکرد اجتماعی گردشگری نیز پرداخته و از این مسیر توانسته اهدافی هم‌چون انسجام اجتماعی مسلمانان را تا اندازه‌ای عملی سازد.

امید است مباحث این کتاب، گوشه‌هایی از بحث گردشگری از دیدگاه دین مبین اسلام را بهتر تبیین نماید و نیز در گسترش صنعت گردشگری در سرزمین اسلامی‌مان مفید واقع گردد.

www.ketab.ir